VILTFÖRVALTNINGSDELEGATIONEN I SÖDERMANLANDS LÄN

Tid: tisdagen den 9 juni 2026

Plats: Gröna salongen, residenset

Närvarande:

Ordförande: Robert Andrén, Landshövding

Ledamöter:
Emil Holm, Politisk företrädare
Rolf Svensson, Politisk företrädare
Jörgen Larsson, Politisk företrädare
Nils-Erik Lundmark, Politisk företrädare
Jonas Fransson, Jakt och viltvård
Hans Ring, Naturvårdsintresset
Stephan Gäfvert, Naturvårdsintresset
Tomas Fors, Friluftsintresset
Johan Lagerholm, Ägare och brukare av jordbruksmark
Gustaf Colliander, Skogsnäring
Per Carlsson, Lokalt näringsliv och turism
Fredrik Jansson, Yrkesfiske

Ersättare:
Martina Hallström, Politisk företrädare (Kallad som ordinarie)
Curt Eriksson, Politisk företrädare
Helen Stockow, Politisk företrädare

Tjänstemän:
Jakob Fröler, Vilthandläggare, Länsstyrelsen
Markus Södling, Vilthandläggare, Länsstyrelsen
Jan-Erik Dalmo, Vilthandläggare, Länsstyrelsen
Viktor Persson, Viltsamordnare, Länsstyrelsen
Ludwig Nilsson, Länsfiskekonsulent, Länsstyrelsen
Erik Hjortsberg, Avdelningschef, Länsstyrelsen

1. **Mötets öppnande,**
   Ordförande förklarade mötet öppnat.
2. **Godkännande av dagordningen**
   Dagordningen godkändes.
3. **Val av justerare:**
   Stephan Gäfvert utsågs till justerare.

VP SG

4. **Föregående mötesprotokoll**

   Det framfördes inga synpunkter angående föregående mötesprotokoll.

5. **Anmälan av övrig fråga**

   Inga övriga frågor anmäldes.

6. **Presentationsrunda**

   Samtliga ledamöter presenterar sig kort.

7. **Landshövdingen inleder**

   Robert inleder med att presentera sig själv innan han går in på vilka möjligheter han ser för länet samt vilka områden han inledningsvis kommer att fokusera särskilt på för att stärka länet. Exempel som lyfts är det gröna, goda och attraktiva Sörmland givet det jordbrukslän vi faktiskt är, och där stärkandet av de gröna näringarna, inte minst förädlingsleden, är centralt. Även det företagsamma, innovativa och kompetenta Södermanland lyfts fram, hur skapar vi fler och växande företag, hur vi får fler yngre och nya svenskar in i samhället via entreprenörskap, hur vi kan hjälpa fler till utbildning, bl.a. universitet men också ut i arbetslivet. Dessutom lyfte han fram det förberedda, robusta och trygga Södermanland (beredskap). Vi behöver ett mer sammanhållet, inkluderande och enat Sörmland för att tillsammans lyfta länets möjligheter och adressera dess utmaningar.

8. **Viltskadeanslaget**

   Information från Länsstyrelsen

   Diskussion

   Ansvarig tjänsteperson

   Markus Södling

   Innehåll

   Det statliga viltskadeanslag som Länsstyrelsen disponerar har minskat under det senaste året. Den nationella budgeten förväntas även minskas ytterligare under kommande år. De minskade ekonomiska ramarna påverkar Länsstyrelsens möjligheter att finansiera bidrag och ersättningar inom viltskadeområdet i samma omfattning som tidigare.

   Länsstyrelsens arbete

   Samtliga länsstyrelser inom SFO samverkar på handläggar-, samt enhetschefsnivå för att sprida informationen då läget är liknande i stort sett för alla län. Syftet med viltskademedlen är att minska konflikter samt skapa samexistens mellan människa och fredade viltarter. Informationen om vad berörda näringar kan förvänta sig i bidrag och ersättningar behöver nå ut för att den lokala förvaltningen ska vara transparant, långsiktig och förtroendeskapande.

   Vad förväntas av viltförvaltningsdelegationen

   VFD tog 2024 beslut om övergripande riktlinjer för bidrag och ersättningar kopplade till viltskademedlen. Dessa har gett Länsstyrelsen gott stöd i arbetet samt gett en prioriteringsordning gällande ärenden som länsstyrelsen kunnat luta sig mot nu när medlen minskat. Detta är en informationspunkt gällande året samt att länsstyrelsen vill förbereda delegationen på att nya övergripande riktlinjer kan behöva beslutas vid kommande sammanträde i slutet av 2026.

VP SG

Mötesanteckningar

Medskick från flera ledamöter till övriga ledamöter vid sammanträdet är att man från varje intresse gör ett arbete för att påverka så att viltskadeanslaget ökar igen. Det som bestämdes vid mötet är att Länsstyrelsen kallar till möte med viltförvaltningsdelegationens arbetsutskott för att ta fram ett underlag "om övergripande riktlinjer för bidrag och ersättningar kopplade till viltskademedlen" som kan beslutas på nästa ordinarie sammanträde med viltförvaltningsdelegationen 2026

9. **Ny vägledning om hantering av utfodringsförbudsärenden**

Information från Länsstyrelsen

Diskussion

Ansvarig tjänsteperson

Jan-Erik Dalmo

Innehåll

I början av april publicerade Naturvårdsverket en manual för att ge länsstyrelserna stöd vid hantering av ärenden som rör beslut om eller villkor för utfodring av vilt. Med anledning av den nya vägledningen och föreskriften anser länsstyrelsen att det är lämpligt att i VFD samverka kring frågan för att beakta regionala förutsättningar så att tillämpningen blir så bra som möjligt.

Länsstyrelsens arbete

Länsstyrelsen har hittills inte haft några inkomna ansökningar eller på eget initiativ inlett något ärende om villkor för eller förbud mot utfodring av vilt. Däremot har frågan varit uppe för diskussion och det är inte osannolikt att ansökningar kan inkomma. Länsstyrelsen anser sig nu även ha de förutsättningar som krävs för att på eget initiativ inleda ärenden, exempelvis som ett steg för att nå våra regionala målsättningar om minskade skador orsakade av klövvilt.

Vad förväntas av viltförvaltningsdelegationen

Detta är en samverkanspunkt där länsstyrelsen vill få inspel om:

- *Vilka är era reflektioner kring den nya föreskriften och vägledningen? Vad är era förhoppningar och farhågor?*
- *Finns det regionala aspekter som borde beaktas och som saknas i vägledningen?*
- *Behöver föreskriften och vägledningen kompletteras med regionala riktlinjer, exempelvis som en bilaga i samförvaltningsplanen?*

Mötesanteckningar

Viltförvaltningsdelegationens ledamöter diskuterar hur dem upplever utfodringen av klövvilt inom länet och den samlade bilden är att det i vissa områden utfodras på ett lämpligt sätt medan det också i vissa områden utfodras på mer olämpliga vis. Därav så föreslår ledamöterna att Länsstyrelsen kompletterar de nationella föreskrifter och vägledningar som finns med regionala riktlinjer. Dessa regionala riktlinjer ska tas fram tillsammans med viltförvaltningsdelegationens arbetsutskott och presenteras på nästa ordinarie sammanträde med viltförvaltningsdelegationen 2026.

VB SG

10. **Nyetableringar av vargrevir**

Information från Länsstyrelsen

Diskussion

Ansvarig tjänsteperson

Jakob Fröler

Innehåll

Sedan 2022 har vargstammen i Södermanland vuxit. Från att mellan 2016–2022 legat på mellan 1–1,5 revir har vi efter 2022 legat mellan 4,5–8,5 revir. Det sista preliminära resultatet gör gällande att Södermanland i nuläget berörs av 7 olika vargrevir.

En nyetablering av vargrevir ställer berörda näringar inför nya utmaningar i sitt dagliga arbete. Mellan 2022–2024 skedde nyetableringar av vargrevir i områden som redan till viss del haft närhet till vargrevir. Vid nyetableringarna 2024–2025 skedde detta i områden som tidigare bara haft sporadisk vargnärvaro. 1:3 anslagets del "ytterligare förvaltningsåtgärder varg" ger Länsstyrelsen möjlighet att på ett mer utbrett sätt arbeta aktivt med förvaltningen i länet och länsstyrelsen vill öppna upp för samverkan gällande förvaltningsåtgärder inom ramarna för anslaget med berörda intressen.

Länsstyrelsens arbete

Länsstyrelsen har sedan medlen för de utökade förvaltningsåtgärderna arbetat med nyrekrytering samt planering för på vilket vis medlen inom ramarna för anslaget ska användas för att få mest genomslag i förvaltningen. Samverkan sker mellan Naturvårdsverket och samtliga län inom SFO samt MFO inom detta plan.

Vad förväntas av viltförvaltningsdelegationen

Detta är en samverkanspunkt där länsstyrelsen vill få inspel om:

- *Vilken information/vilka insatser delegationens olika intressen önskar att länsstyrelsen tillhandahåller/genomför?*

Mötesanteckningar

Förslag från viltförvaltningsdelegationen vid samverkan:

1. *Vad gör andra Länsstyrelser? Titta på hur man arbetar i andra län för att få inspiration om vilka insatser vi i Södermanland kan göra för att bli ännu bättre. Flera ledamöter framför att Länsstyrelsen i Södermanland har högt förtroende bland brukare i länet och anser att vi bör fortsätta jobba som vi gör för att bibehålla det.*
2. *Informationsträffar i "nya" områden där stora rovdjur etablerar sig, Länsstyrelsen önskar hjälp med att nå ut med inbjudningar av ledamöterna i viltförvaltningsdelegationen för att så många lokala som möjligt ska delta*
3. *Stängseldagar, framför allt riktat till djurägare i områden med stora rovdjur. Man kan genom att förbättra sitt befintliga stängsel minska risken för rovdjursangrepp. Även beröra RAS (Rovdjurs Avvisande Stängsel) och den konsultation som vi bedriver inom det.*
4. *Återuppta aktuell rovdjurinformationsutskick och få med information som gäller vilt i aktiv landsbygd.*

11. **Regleringsbrevsuppdrag Skarvförvaltningsplan för**

Mälaren och Hjälmaren

Information från Länsstyrelsen

Diskussion

Ansvarig tjänsteperson

Viktor Persson

Innehåll

Länsstyrelsen i Västmanlands län har fått uppdraget att samordna arbetet med att ta fram en gemensam, adaptiv och effektiv skarvförvaltningsplan för Mälaren och Hjälmaren som kan komplettera och skapa synergier med det pågående arbetet med en gemensam fiskeriförvaltning för långsiktigt hållbara fiskbestånd i sjöarna. Övriga länsstyrelser som ska medverka i framtagandet är Länsstyrelserna i Stockholms län, Södermanlands län, Uppsala län, och Örebro län. Uppdraget ska senast den 30 maj 2027 redovisas till Regeringskansliet

Länsstyrelsens arbete

Susanna Ärlebrant enhetschef för landsbygdsutveckling- och vilt sitter i styrgruppen (som består av enhetschefer på respektive Länsstyrelse) som leder och fördelar arbetsuppgifter till respektive Länsstyrelses handläggare. I Södermanland kommer vilt-, fiske och naturvårdshandläggare vara delaktiga i arbetet. Det arbete som redan är genomfört är att en projektplan är upprättad samt att styrgruppen haft ett uppstartsmöte för att diskutera formerna för hur planen ska upprättas.

Vad förväntas av viltförvaltningsdelegationen

Viltförvaltningsdelegationen kommer få ta del av projektplanen samt informationsmaterial om projektet. Vidare så kommer delegationen ges möjlighet att yttra sig över skarvförvaltningsplanen innan den lämnas över till Regeringskansliet (dock så är formerna ännu ej helt klara, därmed får vi anledning att återkomma till det).

Mötesanteckningar

Information kommer löpande att skickas ut till viltförvaltningsdelegationens ledamöter och delges vid sammanträden framöver.

LUNCH

12:00-13:00

12. **Utvärdering regionala målsättningar - klövvilt**

Information från Länsstyrelsen

Diskussion

Ansvarig tjänsteperson

Jan-Erik Dalmo

Innehåll

Samverkan om utmaningarna med att nå de regionala målsättningar som finns i samförvaltningsplanen gällande minskade skadenivåer och minskat antal trafikolyckor med klövvilt.

VP SG

Länsstyrelsens arbete

Länsstyrelsen har under perioden aktivt deltagit vid i länet arrangerade träffar för att informera om samförvaltningsplanen och de regionala målsättningarna. Länsstyrelsen har bistått lokala initiativ för en mer aktiv förvaltning av dovhjort i utpekade områden. Länsstyrelsen driver kompetensutvecklingsprojekt i syfte att minska viltskadorna på gröda. Länsstyrelsen har inte haft möjlighet att prioritera arbetet med att identifiera vägsträckor med hög viltolycksfrekvens och där initierat arbete i syfte att minska antalet olyckor.

Vad förväntas av viltförvaltningsdelegationen

Länsstyrelsen planerar att under andra halvan av 2026 utvärdera arbetet med Samförvaltningsplanen. Som stöd i det arbetet önskas samverkan kring följande frågeställningar:

- *Vilka är era reflektioner kring målsättningarna i och arbetet med samförvaltningsplanens bilaga 1?*
- *Vid en utvärdering av samförvaltningsplanens bilaga 1, vad är särskilt viktigt att beakta eller prioritera?*
- *Hur kan vi åstadkomma en större förflyttning från mening till handling?*

Mötesanteckningar

Vid en revidering av samförvaltningsplanens bilaga 1 är det viktigt att få med indikatorer som mäter vad insatsen leder till. Vilket i sin tur leder till större användarvänlighet som ökar sannolikheten att vi går från mening till handling.

13. **Älgförvaltningen i Södermanland**

Information från Länsstyrelsen

Diskussion

Ansvarig tjänsteperson

Jan-Erik Dalmo

Innehåll

Genomgång av Länsstyrelsens arbete med den regionala älgförvaltningen. Utvärdering av älgförvaltningsplanerna för tidsperioden 2023–2025 samt förutsättningarna för älgförvaltningen under perioden 2026–2029.

Länsstyrelsens arbete

Länsstyrelsen arbetar aktivt för att stötta såväl älgförvaltningsgrupper som förtroendevalda inom älgförvaltningen i syfte att genom förvaltnings- och skötselplaner av hög kvalité nå regionalt uppsatta mål, de senaste åren har särskild prioritering varit de kvalitativa målsättningarna i älgförvaltningen.

Vad förväntas av viltförvaltningsdelegationen

Då Länsstyrelsen identifierat flera utmaningar i ett av länets två älgförvaltningsområden önskas samverkan kring följande frågor:

- *Reflektioner efter genomgången av föregående planperiods måluppfyllnad?*
- *Hur kan vi öka förtroendet för älgförvaltningsgruppen och älgförvaltningsplanen för att underlätta samordning av älgjakten?*

- *Hur kan vi öka engagemanget kring älgförvaltningen, närvaro vid samrådsmöten, gemensamma inventeringar, skötselplaner som bidrar till älgförvaltningsplanen?*
- *Avregistrering av älgskötselområden. Hur gör vi det utan att skada förtroendet för och viljan att samverka kring älgförvaltningen men även den övriga viltförvaltningen?*

Mötesanteckningar

För att öka förtroendet förslås att det genomförs markägarmöten i alla skötselområden där det tydligt dokumenteras vad markägarna i områden har för mål med älgstammen.
För att öka engagemanget kring älgförvaltningen i stort behöver möten, inventeringar och skötselplaner genomföras och planeras på ett sådant vis så att man "får något med sig hem" och att man känner att det är givande att delta och att man blir lyssnad på. Inbjudan till exempelvis samrådsmöten behöver var tydlig, vad förväntas av företrädare för ett skötselområde. Länsstyrelsen bör genomföra utbildningar för styrelsemedlemmar i skötselområden så dem vet vad de förväntas bidra med samt vad som förväntas från myndighetshåll, samt att Länsstyrelsen kan få till sig vad skötselområden förväntar sig från myndighetshåll regionalt och nationellt.

14. Övriga frågor

Inga övriga frågor

15. Mötet avslutas

Sekreterare

.....
Viktor Persson

Protokollet justeras

.....
Robert Andrén

.....
Stephan Gäfvert